

การพัฒนาโครงการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ของพยาบาลวิชาชีพ กองทัพอากาศ A Training Project Development of Enhancing Preferable Characteristics for the Professional Nurse of the Royal Thai Air Force

วิลาวรรณ เทียนทอง* สุชาดา สุธรรมรักษ์ **

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนากิจกรรมฝึกอบรมเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลวิชาชีพ กองทัพอากาศ การวิจัยแบ่งเป็น 6 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สืบหาความต้องการ การเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลวิชาชีพ วิทยาลัยพยาบาลทหารอากาศที่จำเป็นต้องเสริมสร้าง กับผู้บริหาร อาจารย์ วิทยาลัยพยาบาลทหารอากาศ และผู้บริหารการพยาบาลโรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดช พบว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลวิชาชีพ วิทยาลัยพยาบาลทหารอากาศ ที่จำเป็นต้องเสริมสร้างก่อน 3 อันดับแรก ได้แก่ การมี ความสามารถในการเจรจาต่อรอง ความผูกพันในงาน และการมีจิตอาสา ขั้นตอนที่ 2 การร่างโครงการฝึกอบรม นำผลจากขั้นตอนที่ 1 มาร่างโครงการฝึกอบรมตามเกณฑ์มาตรฐานกระบวนการในขั้นตอนนี้คือ การประเมินสภาพปัญหาและความจำเป็นของโครงการฝึกอบรม หลักการของกิจกรรมฝึกอบรม จุดมุ่งหมาย จุดประสงค์ โครงร่างเนื้อหา กิจกรรมการฝึกอบรม สื่อ และการประเมินผล จัดทำเป็นคู่มือประกอบการนำโครงการฝึกอบรมไปใช้ ขั้นตอนที่ 3 การประเมินโครงการฝึกอบรม นำโครงการฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาโครงการฝึกอบรม ด้านคุณลักษณะการพยาบาลวิชาชีพ ด้านการวัดและประเมินผล จำนวน 6 คน ทำการประเมินผลผลปรากฏว่า กิจกรรมฝึกอบรมมีความเหมาะสมและสอดคล้อง ขั้นตอนที่ 4 ทดลองใช้โครงการฝึกอบรม นำโครงการฝึกอบรมไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง พยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดช จำนวน 19 คน และวัดคุณลักษณะพยาบาลวิชาชีพ เปรียบเทียบกับกลุ่มควบคุมที่เป็นพยาบาล โรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดช จำนวน 19 คน หลังเสร็จสิ้นการฝึกอบรม ขั้นตอนที่ 5 การหาประสิทธิผลของกิจกรรมฝึกอบรม พบว่าประสิทธิผลของกิจกรรมฝึกอบรม แต่ละหน่วยฝึกอบรมผ่านตามเกณฑ์ ผลการวัดคุณลักษณะด้านการมีความสามารถในการเจรจาต่อรอง ความผูกพันในงานและด้านการมีจิตอาสา เปรียบเทียบระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมหลังเสร็จสิ้นการฝึกอบรม พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 ผลการประเมินความเหมาะสมของการใช้โครงการฝึกอบรม ความเหมาะสมของโครงการฝึกอบรมอยู่ในระดับมาก และมีความแตกต่างกันจากเกณฑ์ 3.5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 ขั้นตอนที่ 6 การปรับปรุงโครงการฝึกอบรม ปรับปรุงแก้ไขโครงการฝึกอบรมเพื่อให้สะดวกต่อการนำไปใช้ เสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลวิชาชีพด้าน การมีความสามารถในการเจรจาต่อรอง ความผูกพันในงานและด้านการมีจิตอาสา สำหรับพยาบาลวิชาชีพต่อไป

คำสำคัญ: โครงการฝึกอบรม คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลวิชาชีพ การเจรจาต่อรอง

* อาจารย์วิทยาลัยพยาบาลทหารอากาศ ภาควิชาการพยาบาลพื้นฐาน

** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

Abstract

The purpose of this study was to a training project development of enhancing preferable characteristics for the professional nurse of the Royal Thai Air Force. The study was divided into 6 steps as follows. The first step involved a study of document and related literature, and surveys administrator, teacher of the Royal Thai Air Force Nursing College and administrator of nurse at Bhumibol Adulyadej hospital. It was found that the preferable characteristics for the professional nurse characteristics of priority were 1) Negotiation 2) Work Commitment, and 3) volunteer. The second step was to design a draft of training project base on the results of the study in step 1. It involved and assessment of the problems and the need of the training project, rationale and objective, structure contents, activities training, media and an application manual was also prepare at this step The third step was to evaluate the draft of training project by 6 experts in training development, professional nurse characteristics, measurement and evaluation. The result showed that the training project were appropriate and consistent. The fourth step was to try out the training project by 19 professional nurses at Bhumibol Adulyadej hospital. The fifth step investigated effectiveness of the training project. It was found that each training unit met its criteria. The comparisons between two groups post – test in professional nurse characteristics show a significant different at 0.05 level. The samples also ranked the appropriateness of the training project at the highest level. There was a significant different at 0.05 when comparing with the criteria 3.5. The sixth step was to modify the evaluation improved training project in order to be applicable to Enhance preferable characteristics of professional nurse in negotiation, work commitment and volunteer spirit.

Keyword: training project, preferable characteristic for professional nurse, negotiation, work commitment, volunteer spirit.

Wilawon Thanthong and Suchada Suthamarak. A training project development of enhancing preferable characteristics for the professional nurse of the Royal Thai Air Force. *Journal of The Royal Thai Army Nurses*, July - December 2011: 12(2): 37 - 45 .

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พยาบาลเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีบทบาทสำคัญและมีหน้าที่ให้บริการและดูแลรักษาส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรคและการฟื้นฟูสภาพของผู้ป่วยและผู้ใช้บริการ อันเป็นงานที่มีประโยชน์ต่อมวลมนุษยชาติ จึงนับได้ว่าพยาบาลเป็นบุคคลที่มีความสำคัญยิ่งในการผลักดันนโยบายด้านสาธารณสุขของประเทศให้บรรลุเป้าหมายการบริหารจัดการระบบบริการพยาบาลที่มีคุณภาพ นอกจากนี้ต้องมีศาสตร์ทางการพยาบาลเป็นพื้นฐานแล้ว การมีความรู้ความเข้าใจในสังคมวัฒนธรรมของผู้ใช้บริการจะช่วยให้พยาบาลสามารถดูแลผู้ใช้บริการได้อย่างมีประสิทธิภาพ สภาการพยาบาลได้กำหนดแผนพัฒนาการพยาบาลและการผดุงครรภ์แห่งชาติขึ้น ซึ่งปัจจุบันเป็นฉบับที่ 2 พ.ศ. 2550-2559 เกี่ยวกับแผนพัฒนาคุณภาพ ระบบบริการการพยาบาลและการผดุงครรภ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมระบบบริการการพยาบาลและการผดุงครรภ์ให้มีมาตรฐาน มีคุณภาพสามารถเข้าถึงและตอบสนองความต้องการของประชาชน และสอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้บริการ ส่งผลให้ประชาชน

มีคุณภาพชีวิตที่ดี สามารถพึ่งตนเองได้ในด้านสุขภาพ กับทั้งส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรทางการพยาบาลมีความรู้ ความเชี่ยวชาญที่เน้นการบริการที่มีคุณภาพบนพื้นฐานของข้อมูลเชิงประจักษ์ตลอดจนส่งเสริมให้มีการใช้ข้อมูลที่เป็นหลักฐานเชิงประจักษ์ในการพัฒนาคุณภาพบริการพยาบาล นอกจากนี้ยังมีเป้าหมายให้องค์กรพยาบาลในสถานบริการพยาบาลสุขภาพทุกระดับพัฒนาคุณภาพปฏิบัติการพยาบาลจนเกิดเป็น Best practices หรือการปฏิบัติการพยาบาลที่เป็นเลิศ อีกทั้งเป็นแนวปฏิบัติทางการพยาบาลที่สอดคล้องกับกฎหมายและจริยธรรมแห่งวิชาชีพ ซึ่งแผนพัฒนาสถาบันการศึกษาของพยาบาลนั้น สภาการพยาบาลจะพัฒนาสถาบันการศึกษาพยาบาลในประเทศไทยให้เป็นแหล่งผลิตที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตรงตามคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์และความต้องการของสถานบริการ ชุมชน สังคมและประเทศ ในระดับที่สามารถแข่งขันกับนานาชาติได้ กับทั้งเป็นแหล่งสร้างและพัฒนาความรู้ที่ตอบสนองในการยกระดับสุขภาพอนามัยของประเทศและเพิ่มศักยภาพในการบริการสุขภาพในระดับ

นานาชาติและเพื่อเป็นศูนย์กลางพัฒนาวิชาการและวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ในภูมิภาคเอเชีย โดยการผสมผสานภูมิปัญญาเฉพาะถิ่นในการตอบสนองต่อปัญหาและความต้องการทางสุขภาพ ดังนั้นสถาบันการศึกษาพยาบาลและสถาบันในการให้บริการพยาบาลจะต้องมีความตื่นตัวในการผลิตพยาบาลที่มีคุณลักษณะตามเกณฑ์ของวิชาชีพพยาบาลเพื่อสนองต่อความต้องการทางสังคมและประเทศชาติ เพื่อไม่ให้มีข้อผิดพลาดหรือผลข้างเคียงอันไม่พึงประสงค์กับผู้ใช้บริการ'

จากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการกองการพยาบาล โรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดช² เกี่ยวกับคุณลักษณะของพยาบาลทหาร พบว่าพยาบาลที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดช มีคุณลักษณะที่จำเป็นต้องได้รับการพัฒนา ได้แก่ ความกระตือรือร้น การดูแลด้วยใจ (Humanize care) แรงจูงใจในการทำงาน มุ่งทำงานประจำให้สำเร็จ ความสนใจในการดูแลผู้ป่วยด้านอื่นๆ ความเอื้ออาทรไม่ตระหนกในบทบาทหน้าที่ของพยาบาล ซึ่งสอดคล้องกับนักวิชาการโรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดช³ ที่ได้กล่าวเพิ่มเติมว่าพยาบาลบางส่วนยังขาดคุณลักษณะพยาบาลที่ดี ได้แก่ ขาดการเสียสละเพื่อองค์กรและสังคม รีบทำงานให้เสร็จโดยไม่คำนึงถึงผลลัพธ์ที่จะเกิดแก่ผู้ป่วย เช่น การละเลยการป้องกันภาวะแทรกซ้อนขาดคุณธรรมในเรื่องความซื่อสัตย์ การตรงต่อเวลา ขาดวินัย เช่น การขึ้นเวรเช้าแต่ลงเวรก่อนกำหนดเวลา การแต่งตัวไม่เหมาะสมกับวิชาชีพไม่เป็นตัวอย่งที่ดี ทั้งในเวลาปฏิบัติหน้าที่และนอกเวลา งาน ขาดความรู้ในการปฏิบัติงานด้านเทคโนโลยีสมัยใหม่ทางการแพทย์ ขาดความสนใจใฝ่รู้ หรือมีการเรียนรู้ตลอดชีวิต ขาดทักษะในการติดต่อสื่อสาร การเจรจาต่อรอง (Negotiation) ไม่กล้าแสดงออกในสิ่งที่ถูกต้อง (Assertiveness) และไม่สามารถแสดงบทบาทของตนเองในการปกป้องเป็นปากเป็นเสียงให้แก่วิชาชีพได้ จากสภาพการณ์ข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนากิจกรรมฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลวิชาชีพ กองทัพอากาศโดยการประยุกต์ใช้แนวคิดทฤษฎีและองค์ความรู้เกี่ยวกับคุณลักษณะของพยาบาลที่พึงประสงค์ การฝึกอบรมโดยอาศัยรูปแบบการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ของคอล์ป⁴ ที่เน้นการลงมือปฏิบัติของผู้เข้ารับการอบรม ร่วมกับแนวคิดจิตวิทยาการเรียนรู้แบบผู้ใหญ่ ที่เน้นการลงมือปฏิบัติของผู้เข้ารับการอบรมเช่นเดียวกัน เป็นพื้นฐานในการกำหนดกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งวิธีการนั้นน่ามีความเหมาะสมสำหรับการจัดการฝึกอบรมให้แก่ผู้ที่มีประสบการณ์แล้ว จะได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ซึ่งกันและกัน อันก่อให้เกิดผู้เข้ารับการอบรมเกิดการเรียนรู้ได้งายขึ้น มีเจตคติที่ดีในการที่จะเปลี่ยนแปลงตนเอง ให้เป็นพยาบาลที่มีคุณลักษณะที่ดีในการที่จะเปลี่ยนแปลงตนเอง ให้เป็นพยาบาลที่มีคุณลักษณะที่ดี ได้รับการยอมรับจาก

ผู้ร่วมวิชาชีพและวิชาชีพอื่น ตลอดจนการสร้างความประทับใจแก่ผู้มาใช้บริการ ก่อให้เกิดความก้าวหน้าแก่ตนเองและยังเป็นการช่วยสร้างบรรยากาศในการทำงาน เนื่องจากพยาบาลทุกคนมีความรับผิดชอบในการพัฒนาคุณลักษณะของตนเองในการที่จะเป็นพยาบาลที่ดีและเป็นตัวอย่างแก่พยาบาลรุ่นหลัง ในการที่จะเสริมสร้างคุณลักษณะของพยาบาลที่พึงประสงค์ตามแผนการพัฒนาพยาบาลวิชาชีพของสภาการพยาบาล เพื่อแก้ปัญหาของประเทศชาติในการขาดแคลนพยาบาลต่อไป

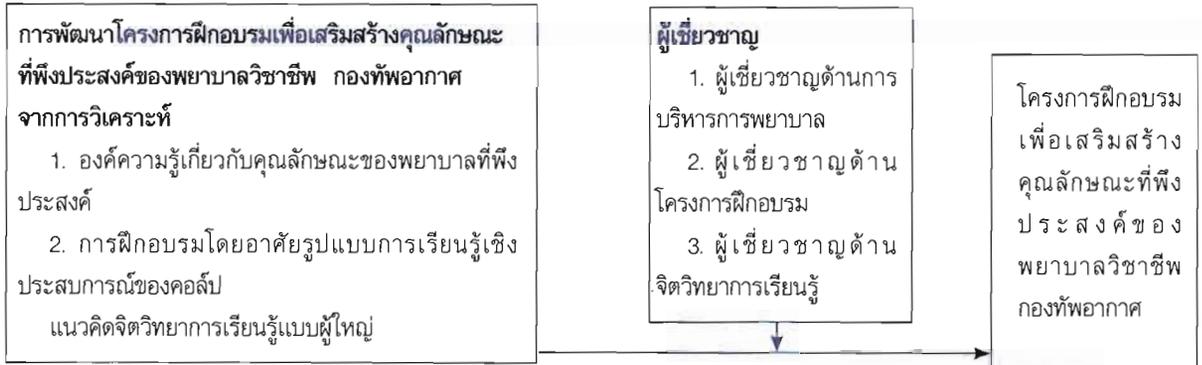
วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาโครงการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลวิชาชีพ กองทัพอากาศ
2. และเพื่อศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลวิชาชีพ กองทัพอากาศ

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนาโครงการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาล กองทัพอากาศ โดยผู้วิจัยได้สร้างแบบสำรวจคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลวิชาชีพ และหาคุณภาพแบบสำรวจ จากนั้นได้ทำการสำรวจหาความจำเป็นในการฝึกอบรมกับผู้บริหารวิทยาลัยพยาบาลทหารอากาศ อาจารย์พยาบาลวิทยาลัยพยาบาลทหารอากาศที่ขึ้นนิเทศการฝึกปฏิบัติงานของนักศึกษาบนหอผู้ป่วยจำนวน 23 คน ผู้บริหารการพยาบาลโรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดช จำนวน 75 คน โดยใช้เวลารวบรวมข้อมูล 2 สัปดาห์ เพื่อหาคุณลักษณะของพยาบาลที่มีความจำเป็นที่ต้องสร้างให้เกิดในพยาบาลวิชาชีพ เมื่อได้คุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่จำเป็นต้องเสริมสร้างแล้วจึงนำคุณลักษณะนั้นมาพัฒนาเป็นโครงการฝึกอบรม นำโครงการฝึกอบรมนั้นไปหาคุณภาพและปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ หลังจากนั้นนำโครงการฝึกอบรมไปทดลองใช้กับพยาบาลโรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดชที่สมัครใจเข้าร่วมโครงการจำนวน 38 คน โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่มด้วยวิธีการจับสลาก เป็นกลุ่มทดลอง 19 คน และกลุ่มควบคุม จำนวน 19 คน เป็นเวลา 2 วัน เพื่อศึกษาประสิทธิผลของโครงการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลวิชาชีพกองทัพอากาศ โดยประเมินจาก ผลการวัดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลวิชาชีพ จากแบบวัดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลวิชาชีพที่จำเป็นต้องเสริมสร้าง และประเมินจากผลการประเมินความเหมาะสมของการใช้โครงการฝึกอบรม ซึ่งประเมินจากแบบประเมินความเหมาะสมของการใช้โครงการฝึกอบรม

กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

1. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาล ภูมิพลอดุลยเดช หลังการฝึกอบรมของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่ม ควบคุม
2. โครงการฝึกอบรมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาล วิชาชีพ กองทัพอากาศ มีความเหมาะสมสูงกว่าเกณฑ์

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (quasi experiment research) ทหาความเหมาะสมและความสอดคล้องของโครงการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะของพยาบาลวิชาชีพ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในชั้นทดลองใช้โครงการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลวิชาชีพ กองทัพอากาศ ได้แก่ พยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดชที่จบการศึกษาจากวิทยาลัยพยาบาลทหารอากาศ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเป็นการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) เป็นผู้สมัครใจเข้ารับการทดลองและสามารถอยู่ได้ตลอดระยะเวลาการทดลอง 2 วัน มีประสบการณ์การปฏิบัติงานหลากหลาย จำนวน 38 คน โดยจำนวน 19 คนสำหรับใช้โครงการฝึกอบรม และกลุ่มควบคุมจำนวน 19 คน การควบคุมตัวแปรแทรกซ้อนระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยการจับคู่ตัวอย่างที่มีประสบการณ์การทำงานด้านการพยาบาลเท่ากันทีละคู่ (Matching) สำหรับการวิจัยเชิงทดลอง ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง อย่างน้อยกลุ่มละ 20 คน⁵ แต่จากการวิจัยครั้งนี้ได้คัดเลือกผู้เข้ารับการทดลองไว้ 20 คน แต่เนื่องจากผู้เข้ารับการทดลอง 1 คน ไม่สามารถเข้าร่วมกระบวนการทดลองจนครบกระบวนการทดลอง จึงนำมาคิดเพียง 19 คน

เนื้อหาสาระที่นำมาพัฒนาโครงการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลวิชาชีพ วิทยาลัยพยาบาลทหารอากาศ ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับคุณลักษณะที่จำเป็นในการจัด

โครงการฝึกอบรมสำหรับพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดช ประกอบด้วย สภาพปัญหาและความจำเป็น หลักการจุดมุ่งหมายของกิจกรรมฝึกอบรม วัตถุประสงค์ เนื้อหาของการฝึกอบรม กิจกรรมฝึกอบรม สื่อการฝึกอบรม และการวัดประเมินผล

เครื่องมือการวิจัย

การศึกษาการพัฒนาโครงการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลวิชาชีพ กองทัพอากาศ มีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ 6 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลเบื้องต้น ที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาพัฒนาโครงการฝึกอบรมให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการโดยขั้นนี้แบ่งออกเป็น

1.1 การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลวิชาชีพ การจัดการศึกษาของวิทยาลัยพยาบาลทหารอากาศ การฝึกอบรม การพัฒนาโครงการฝึกอบรม จิตวิทยาการเรียนรู้แบบผู้ใหญ่ การเรียนรู้เชิงประสบการณ์ ของคอลลี⁴

1.2 สร้างแบบสำรวจคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลที่จำเป็นต้องเสริมสร้างจากนั้นนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 14 คน (ผนวก ก) ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาและความเหมาะสมของข้อความและปรับแก้ตามข้อเสนอของผู้ทรงคุณวุฒิ

1.3 ทหาความเชื่อมั่นของแบบสำรวจทั้งฉบับโดยนำไปทดลองใช้กับผู้บริหาร อาจารย์พยาบาลวิทยาลัยพยาบาลกองทัพเรือจำนวน 15 คน และผู้บริหารการพยาบาลโรงพยาบาลสมเด็จพระปิ่นเกล้าจำนวน 15 คน รวมจำนวน 30 คน จากนั้นนำมาหาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีการหาสัมประสิทธิ์แอลฟา ของครอนบาค (α - coefficient)⁶ ได้ค่าความเชื่อมั่น .98

1.4 สสำรวจความต้องการ การเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลวิชาชีพ กองทัพอากาศ ที่จำเป็นต้องเสริมสร้างกับผู้บริหาร และอาจารย์วิทยาลัยพยาบาลทหารอากาศที่ขึ้นนิเทศงานบนหอผู้ป่วยจำนวน 23 คน และผู้บริหารการพยาบาล

โรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดชจำนวน 75 คน รวมจำนวน 98 คน แบบสำรวจที่ส่งออกไปจำนวน 98 ฉบับ ได้รับกลับคืนและมีความสมบูรณ์จำนวน 92 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 93.88

1.5 เชิญผู้เชี่ยวชาญ 6 คน เข้าร่วมประชุมเพื่อจัดกลุ่ม การสนทนาประเด็นเฉพาะ (Focus group) หลังจากที่ได้สำรวจ คุณลักษณะของพยาบาลวิชาชีพเพื่อหาความจำเป็นในการฝึกอบรม แล้วพบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลวิชาชีพ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ มีความสามารถในการเจรจาต่อรอง อันดับแรก มีความผูกพันในงาน อันดับ 2 มีจิตอาสา เป็น อันดับ 3 เพื่อตรวจสอบคุณลักษณะทั้ง 3 ประการดังกล่าว ว่ามีความสำคัญและมีความเหมาะสมเพียงใด ในการที่จะนำมาจัดทำ โครงการเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะเหล่านี้ ให้เกิดขึ้นในพยาบาล วิชาชีพ กองทัพอากาศ เพื่อให้การจัดทำโครงการมีความสมบูรณ์ ยิ่งขึ้นและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างแท้จริง ซึ่งผู้เชี่ยวชาญ ทั้ง 6 คน ได้เห็นด้วยกับคุณลักษณะทั้ง 3 นี้ว่ามีความสำคัญและมีความเหมาะสม ในการที่จะนำมาจัดทำโครงการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะดังกล่าวให้เกิดขึ้นในพยาบาลวิชาชีพ กองทัพอากาศ ต่อไป

1.6 นำคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลวิชาชีพที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ มีความสามารถในการเจรจาต่อรอง อันดับแรก มีความผูกพันในงาน อันดับ 2 มีจิตอาสา เป็น อันดับ 3 ที่ได้รับการพิจารณาและให้ความเห็นชอบจากผู้เชี่ยวชาญ มาพัฒนาเป็นโครงการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลวิชาชีพ กองทัพอากาศ

ขั้นตอนที่ 2 การร่างโครงการฝึกอบรม นำผลการศึกษา ข้อมูลเบื้องต้น มากำหนดเป็นรายละเอียดต่างๆ ของโครงการฝึกอบรม ได้แก่ ปัญหาและความจำเป็น หลักการของโครงการฝึกอบรม จุดมุ่งหมายของโครงการฝึกอบรม วัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม โครงสร้างของโครงการฝึกอบรม กิจกรรมการฝึกอบรม สื่อประกอบการฝึกอบรม การวัดและประเมินผล

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินโครงการฝึกอบรม การประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องของโครงการฝึกอบรมโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 6 คน พบว่าโครงการฝึกอบรมทุกประเด็นมีความเหมาะสมในระดับมากโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.05 และมีค่า

ดัชนีความสอดคล้องมากกว่า 0.5

ขั้นตอนที่ 4 การทดลองใช้โครงการฝึกอบรม นำโครงการฝึกอบรมที่ได้พัฒนาและปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง คือ พยาบาลวิชาชีพที่จบการศึกษาจากวิทยาลัยพยาบาล ทหารอากาศจำนวน 19 คน ทดลองใช้แบบแผนการทดลองแบบ Two group posttest only design โดยทำการฝึกอบรมแต่ละ หน่วยหัวข้อตามโครงการฝึกอบรม

ขั้นตอนที่ 5 การหาประสิทธิภาพของโครงการฝึกอบรม เมื่อเสร็จสิ้นการฝึกอบรมทำการวัดคุณลักษณะของพยาบาลวิชาชีพ ด้านการเจรจาต่อรอง ความผูกพันในงาน และความมีจิตอาสาและเปรียบเทียบความแตกต่างของคุณลักษณะดังกล่าวกับกลุ่มควบคุม โดยใช้สถิติ t-test พบว่า กลุ่มทดลองมีคุณลักษณะของพยาบาล วิชาชีพทั้ง 3 ด้านดังกล่าวสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ 0.05 โดยกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.24 และกลุ่ม ควบคุมมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.72 กับทั้งประเมินความเหมาะสมของ การใช้โครงการฝึกอบรม โดยการประเมินความเหมาะสมของ โครงการฝึกอบรม ใช้ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ t-test พบว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.48 โดยมากกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 3.5

ขั้นตอนที่ 6 การปรับปรุงโครงการฝึกอบรม ปรับปรุงด้าน เอกสารความรู้ในหน่วยการฝึกอบรมให้มีรายละเอียดในแต่ละ หน่วยการอบรมมากขึ้นและการพิจารณาใช้สถานที่ฝึกอบรมให้ เหมาะสมกับจำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรมและพร้อมที่จะนำไปใช้ ต่อไป

ผลการวิจัย

1. ความคิดเห็นของผู้บริหารวิทยาลัยพยาบาล อาจารย์ วิทยาลัยพยาบาล และผู้บริหารทางการแพทย์ของโรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดช ต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาล ภูมิพลอดุลยเดชที่จำเป็นต้องเสริมสร้าง 3 อันดับแรกที่ได้ค่าน้อย ที่สุด ได้แก่ มีความสามารถในการเจรจาต่อรอง ($\bar{X} = 2.65$) มีความผูกพันในงาน ($\bar{X} = 2.82$) และการมีจิตอาสา ($\bar{X} = 3.00$) ดังในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์พยาบาลวิทยาลัยพยาบาลทหารอากาศ และผู้บริหารทางการแพทย์โรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดช ต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดชเรียงลำดับที่จำเป็นต้องเสริมสร้าง

ข้อ	คุณลักษณะพยาบาลวิชาชีพ	$\bar{X}$	SD	อันดับ
1.	มีความสามารถในการเจรจาต่อรอง	2.65	1.01	1
2.	มีความผูกพันในงาน	2.82	1.11	2
3.	การมีจิตอาสา	3.00	0.92	3
4.	สามารถร่วมประชุมวิชาการที่ใช้ภาษาอังกฤษในการประชุมได้	3.03	0.84	4
5.	สร้างงานวิจัยด้วยตัวเอง และหรือมีส่วนร่วม ในงานวิจัยของผู้อื่น	3.15	0.97	5
6.	ได้รับการยกย่องด้านความกล้าหาญในการปฏิบัติหน้าที่เสี่ยงภัย	3.50	0.88	6
7.	สามารถส่งข้อมูลติดต่อสื่อสารทางอีเมลได้	3.64	1.04	7
8.	ได้รับการยกย่องในด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	3.75	0.88	8
9.	สามารถคิดสิ่งใหม่ๆ และหรือปรับปรุงสิ่งที่มีอยู่เดิม	3.78	0.68	9
10.	สามารถใช้อินเทอร์เน็ตในการหาข้อมูลทางวิชาการได้ให้ดียิ่งขึ้น	3.86	0.91	10
11.	สามารถให้ข้อเสนอแนะ หรือข้อคิดเห็น ที่จุดประกายความคิดสร้างสรรค์ผู้อื่นได้	3.89	0.65	11
12.	สนับสนุนการจัดกิจกรรมอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม	3.97	0.65	12

2. ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับความเหมาะสมของโครงการฝึกอบรม โดยผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่าโครงการฝึกอบรมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.05$)

3. ความสอดคล้องของโครงการฝึกอบรมตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 6 คน มีความเห็นว่าการประเมินทุกประเด็นมีความสอดคล้องกันโดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องมากกว่า 0.5 คือ มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.83 - 1.00 ถือว่าไม่ต้องปรับปรุง

4. การประเมินความเหมาะสมของการใช้โครงการฝึกอบรมประกอบด้วย

4.1 การประเมินความเหมาะสมของโครงการฝึกอบรมหลังเสร็จสิ้นการฝึกอบรมในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยกำหนดความเหมาะสมไม่ต่ำกว่า 3.5 พบว่าหลังการทดลองกลุ่มทดลองมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดชสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 ($\bar{X}=4.24$) ทุกด้าน ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดช ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมหลังการใช้โครงการฝึกอบรม จำแนกเป็นรายด้าน

การวัดคุณลักษณะ	จำนวน	กลุ่มทดลอง		กลุ่มควบคุม		t
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
ด้านการมีความสามารถในการเจรจาต่อรอง	19	4.08	0.49	3.49	0.50	3.69*
ด้านความผูกพันในงาน	19	4.34	0.40	3.93	0.43	3.01*
ด้านการมีจิตอาสา	19	4.31	0.41	3.75	0.42	4.12*
รวม	19	4.24	0.38	3.72	0.39	4.20***

* P < .05

4.2 ประเมินความเหมาะสมของโครงการฝึกอบรมหลังเสร็จสิ้นการฝึกอบรมของกลุ่มทดลองเทียบกับเกณฑ์ 3.5 ผู้เข้ารับการอบรมมีความเห็นว่าการอบรมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.48$) เมื่อพิจารณารายชื่อพบว่า ข้อ 7 สิ่งที่ได้รับจากการฝึกอบรมสามารถนำไปใช้ได้จริงในสังคมและ ข้อ 8 สิ่งที่ได้รับจากการฝึกอบรมสามารถนำไปใช้ได้จริงในวิชาชีพ ผู้เข้ารับการอบรมมีความเห็นว่าการฝึกอบรมมีความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อเปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยโดยรวมและรายชื่อกับเกณฑ์ 3.5 พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 3.5 ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบความเหมาะสมของโครงการฝึกอบรมหลังเสร็จสิ้นการฝึกอบรมของกลุ่มทดลองเทียบกับเกณฑ์ 3.5

ข้อ	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม	t
1.	ระยะเวลาในการฝึกอบรมแต่ละหน่วยการเรียนรู้	4.26	0.65	มาก	5.09*
2.	ความชัดเจนของเนื้อหาสาระของแต่ละหน่วยการเรียนรู้	4.52	0.61	มากที่สุด	7.31*
3.	การจัดกิจกรรมฝึกอบรมในแต่ละหน่วยการเรียนรู้	4.42	0.51	มาก	7.91*
4.	การใช้สื่อประกอบการฝึกอบรมแต่ละหน่วยการเรียนรู้	4.37	0.49	มาก	7.64*
5.	ทักษะการเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลที่ได้รับจากการฝึกอบรม	4.53	0.51	มากที่สุด	8.72*
6.	ประโยชน์ที่ได้จากการฝึกอบรม	4.47	0.51	มาก	8.27*
7.	สิ่งที่ได้รับจากการฝึกอบรมสามารถนำไปใช้ได้จริงในสังคม	4.63	0.49	มากที่สุด	9.95*
8.	สิ่งที่ได้รับจากการฝึกอบรมสามารถนำไปใช้ได้จริงในวิชาชีพ	4.63	0.49	มากที่สุด	9.95*
	รวม	4.48	0.37	มาก	11.38*

* P < .05

การอภิปรายผล

จากผลการพัฒนาโครงการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลวิชาชีพ กองทัพอากาศ พบว่าโครงการฝึกอบรมสามารถสร้างเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลวิชาชีพด้านการมีความสามารถในการเจรจาต่อรอง ด้านความผูกพันในงาน และด้านการมีจิตอาสาให้แก่พยาบาลวิชาชีพได้ตามจุดประสงค์ของโครงการฝึกอบรม ซึ่งผู้วิจัยจำแนกการอภิปรายเป็น 2 ประเด็นดังนี้

1. คุณภาพของโครงการฝึกอบรมพบว่า โครงการฝึกอบรมเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด จากผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญในส่วประกอบของโครงร่างโครงการฝึกอบรม ได้แก่ สภาพปัญหาและความจำเป็นของการฝึกอบรม หลักการของโครงการฝึกอบรม จุดมุ่งหมายของโครงการฝึกอบรม เนื้อหาการฝึกอบรม วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม กิจกรรมและวิธีการฝึกอบรม สื่อการฝึกอบรม และวิธีวัดและประเมินผลพบว่าโครงการฝึกอบรมมีความสอดคล้องกันทุกประเด็น ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือมากกว่าหรือเท่ากับ 0.57 และมีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้ได้ ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ มากกว่า หรือเท่ากับ 3.58 แสดงว่าโครงการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลวิชาชีพ กองทัพอากาศ มีความเหมาะสม และมีความสอดคล้องกับการนำโครงการฝึกอบรมไปใช้ตามจุดมุ่งหมายได้อย่างมีคุณภาพตามกระบวนการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรที่มีขั้นตอนการสร้างหลักสูตรฝึกอบรมของไทเลอร์^{10,11}

2. ผลการใช้โครงการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลวิชาชีพ กองทัพอากาศ เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลวิชาชีพ ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม หลังการใช้โครงการฝึกอบรมผลการวิจัย

พบว่า กลุ่มทดลองมีคุณลักษณะด้านการมีความสามารถในการเจรจาต่อรองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 ด้านความผูกพันในงาน กลุ่มทดลอง มีความผูกพันในงานสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 และด้านความมีจิตอาสา สูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 แสดงให้เห็นว่าโครงการฝึกอบรมที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น สามารถเสริมสร้างคุณลักษณะของพยาบาลวิชาชีพด้านการมีจิตอาสา ด้านการเจรจาต่อรองและด้านความผูกพันในงาน ที่ผ่านการอบรมได้เพิ่มขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากส่วนประกอบของโครงการฝึกอบรมได้แก่ หลักการจุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระ สื่อ โครงการ วิธีการฝึกอบรม รวมทั้งวิธีการวัดมีความเหมาะสม โดยเฉพาะวิธีการฝึกอบรมผู้วิจัยได้นำหลักการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ จิตวิทยาการเรียนรู้แบบผู้ใหญ่ มาใช้ในการจัดโครงการฝึกอบรม สอดคล้องกับแนวคิดของจอห์น¹² ที่กล่าวว่า การเข้ากลุ่มฝึกอบรมโดยการเรียนรู้จากประสบการณ์ได้ปฏิบัติด้วยตนเองได้โดยตรงและใช้ทักษะการทำงานกลุ่มสามารถช่วยให้เกิดการเรียนรู้ได้มากขึ้น

การประเมินความเหมาะสมของการใช้โครงการฝึกอบรมภายหลังจากใช้โครงการฝึกอบรม พบว่าผู้เข้ารับการฝึกอบรมเห็นว่าการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลวิชาชีพ มีความเหมาะสมในระดับมาก แสดงว่าผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความพึงพอใจในโครงการฝึกอบรม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะรูปแบบและโครงการฝึกอบรมน่าสนใจ โดยมีกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ระหว่างผู้เข้ารับการอบรมตลอดเวลา ผู้เข้ารับการอบรมได้มีโอกาสการแสดงบทบาทสมมติ และเสนอผลงาน หลังการประชุมกลุ่มย่อย ทำให้มีการตื่นตัวและสนใจร่วมโครงการฝึกอบรมอย่างกระตือรือร้น โดยมีวิทยากรประจำกลุ่มส่งเสริมสมาชิกกลุ่มให้เชื่อมโยงการเรียนรู้ใหม่ เข้ากับชีวิตจริงและ

การทำงานพร้อมทั้งส่งเสริมการฝึกปฏิบัติทักษะใหม่ๆ เท่าที่สามารถจะทำได้

ข้อเสนอแนะ:

ข้อเสนอแนะในการนำโครงการฝึกอบรมไปใช้

1. จากผลการวิจัย แสดงให้เห็นว่าโครงการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลวิชาชีพ กองทัพอากาศนี้ ใช้ได้กับพยาบาลทหารอากาศและพยาบาลทหารเหล่าอื่นตลอดพยาบาลวิชาชีพทั่วไป

2. โครงการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลวิชาชีพ กองทัพอากาศ ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น เป็นไปตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตวิทยาลัยพยาบาลทหารอากาศ ดังนั้นควรจะได้มีการศึกษาและนำโครงการฝึกอบรมในครั้งนี้ไปใช้ในการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลวิชาชีพ กองทัพอากาศต่อไป เนื่องจากพยาบาลวิชาชีพที่จบการศึกษา ตั้งแต่ปี 2552 ยังไม่ได้รับการบรรจุคุณลักษณะทั้ง 3 นี้ในหลักสูตร

3. การพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลวิชาชีพ กองทัพอากาศ เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพของพยาบาลวิชาชีพให้เป็นผู้ที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลวิชาชีพ ถือเป็น การประกันคุณภาพบัณฑิตพยาบาลอย่างหนึ่ง ดังนั้นผู้บริหารการพยาบาล ผู้บริหารวิทยาลัยพยาบาล อาจารย์และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรร่วมกันพัฒนา โดยใช้โครงการฝึกอบรมนี้พัฒนาพยาบาลวิชาชีพ ของโรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดชและนักศึกษาพยาบาลทหารอากาศ และปรับใช้พัฒนาพยาบาลทหาร นักศึกษาพยาบาลทหาร ตลอดจนพยาบาลทั่วไป โดยนำไปบรรจุในหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตในทุกสถาบันการศึกษาพยาบาลในประเทศไทย

4. ก่อนนำโครงการฝึกอบรมไปใช้ควรศึกษาโครงการฝึก

อบรมฉบับนี้ทุกส่วนเพื่อให้เกิดความเข้าใจในภาพรวมของโครงการฝึกอบรม และควรศึกษาหลักการจุดมุ่งหมายเนื้อหาโครงการ และวิธีดำเนินโครงการ รวมทั้งอุปกรณ์ และเอกสารประกอบให้พร้อมก่อนนำมาฝึกอบรม

5. เนื่องจากการฝึกอบรมที่มีระยะเวลาจำกัดจึงสามารถประเมินคุณลักษณะจากแบบประเมิน และความเหมาะสมในการใช้โครงการฝึกอบรมในด้านความเหมาะสมของโครงการฝึกอบรม จึงควรมีการประเมินและติดตามผลหลังการฝึกอบรมในระยะยาว เพื่อช่วยให้การพัฒนาและปรับปรุงโครงการฝึกอบรมมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย ในอนาคต

1. ควรมีการศึกษาวิจัยและพัฒนาโครงการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลวิชาชีพในด้านอื่นๆ เช่น การมีความรู้ความสามารถในด้านภาษาต่างประเทศ การมีทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต และการได้รับการยกย่องด้านความกล้าหาญในการปฏิบัติงานหน้าที่เสี่ยงภัย เพื่อให้ครอบคลุมคุณลักษณะพยาบาลวิชาชีพที่พึงประสงค์ เพื่อนำไปสู่ความมีคุณภาพในการประกอบวิชาชีพพยาบาลต่อไป

2. ควรมีการศึกษาวิจัยและการประเมินผลในระยะยาว เป็นระยะอย่างต่อเนื่องเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลวิชาชีพ โดยร่วมมือกับหน่วยงานต้นสังกัดในการติดตามประเมินผลอันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการเรียนการสอนของสถาบันการศึกษา และต่อการปฏิบัติงานในวิชาชีพการพยาบาลต่อไป

3. ควรดำเนินการวิจัยรูปแบบที่ผู้วิจัยพัฒนาโดยขยายเวลาการดำเนินการทดลองและติดตามประเมินผลเป็นระยะ เพื่อดูพัฒนาการและความคงทนของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลวิชาชีพและอาจใช้กลุ่มตัวอย่างคละกันระหว่างโรงพยาบาลที่สังกัดเหล่าอื่น

เอกสารอ้างอิง

1. สภาการพยาบาล. แผนการพัฒนากายภาพบำบัดและผดุงครรภ์แห่งชาติฉบับที่ 2. กรุงเทพฯ: ศิริยอคการพิมพ์; 2552.
2. ศศิณัดดา ฤทธาภย์. สัมภาษณ์โดย วิลาวรรณ เทียนทอง ที่กองการพยาบาล โรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดช ในวันที่ 30 พฤศจิกายน 2552.
3. บุษกร อินทรวิชัย. สัมภาษณ์โดย วิลาวรรณ เทียนทอง ที่อาคารคุ้มเกล้า ชั้น 7/3 โรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดช ในวันที่ 30 พฤศจิกายน 2552.
4. Kolb, D. Experiential of psychological testing. New Jersey: Pentice-Hall; 1984.
5. เอมอร อังศิริพรปกรณ์. แบบแผนการวิจัยประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.สืบค้นเมื่อ 10 พฤษภาคม 2553,จาก <http://pioneer.netserv.chula.ac.th/~jaimorn/re 5.htm>; 2553.
6. Cronbach,L.J. Essentials of psychological testing. New York: Harper and Row; 1960.
7. สำเร็จ บุญเรืองรัตน์. ทฤษฎีการวัดผลและประเมินผลการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สยามศึกษา; 2529.
8. พวงรัตน์ บุญญานุรักษ์. ชุมปัญญาทางพยาบาล. กรุงเทพฯ: พระราม 4 พรินติ้ง; 2546.
9. Tyler, Ralph W. Basic principle of curriculum and instruction. Chicago: The University of Chicago; 1969.
10. วิชัย วงษ์ใหญ่. วิสัยทัศน์การศึกษา. นนทบุรี: เอ็ส อาร์ พรินติ้ง; 2543.
11. กุลยา ตันติผลาชีวะ. การฝึกอบรม. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทร วิโรฒ; 2537.
12. Johnson,D. W.; and Johnson Frank P. Joining together group theory and skill. 5 th ed. Boston: Allyn and Bacon; 1994.
13. Burnard, P. Learning human skills: an experimental and reflective guide for nurse. 3rd ed. Oxford: Butterworth-Heinemann; 1996.